

Wat jammer dat we ons zo weinig inlaten met de mening van de lezer. We zouden er net zoveel baat kunnen bij hebben als onze Vlaamse literatuur bij Zuidamerikaanse kandidaat-Nobelprijswinnaars. Stel je voor: een Veto met volzinnen, acht pagina's eenzaamheid en een schrijver in spe die het bewind steunt. Dan durft niemand ons nog stokken in de wielen te steken, want anders krijgt hij het hele Vetowereldje over zich heen. Voorlopig houden we ons met enkele brieven overeind op pagina 2.

We zijn van plan hier minstens nog een decennium de plak te zwaaien om onze rektor troonsafstand te zien doen. Voorlopig hoeft alleen de kroon eens gepoetst, want de rest kiest in het schijnsel te blijven kijken. Is het dan toch waar dat een Plan het effect heeft van een lichtbak op konijnen? Op maandag kan het Vetowereldje er alvast over meepraten. Meer licht op pagina 3.

Praat ons niet over de volgende film van Dirk De Wit. Vol spiegelreflexen, Deense meisjes in Venetië, Derrida en gespletenheid. Warempel, ook James Dean had al geen scheiding in zijn haar. Er zijn inderdaad geen helden meer. Ten oosten van Eden leven alleen wat diepgewone dichters in de klei. Misschien bakt iemand daar ooit een legende van. Dean is het al op pagina 4.

Het nieuwe examenreglement

Worden Erasmusstudenten bevoordeeld?

Jura Falconis' - een juridisch vaktijdschrift dat naar Amerikaans model volledig door studenten gerund wordt - organiseert woensdag een kongres rond de thema's 'recht op onderwijs' en 'rechten van de student'. Vooral het laatste is minder bekend: de gele blaadjes van onze kollegeroosters zouden eigenlijk verplichte lectuur moeten zijn, zowel voor profen als voor studenten. Dat gaat des te meer op voor het examenreglement, om de evidente reden dat iedereen met examens te maken krijgt. Het examenreglement wordt trouwens grondig gewijzigd, overwegend in het voordeel van de studenten. We zullen het jammer genoeg nog een tijdje moeten doen met het oude reglement: de wijzigingen zijn pas van kracht vanaf volgend academiejaar.

Van dan af zullen de studentenvertegenwoordigers kunnen meebeslissen of ze hun examens schriftelijk of mondeling willen. Tot nu toe neemt de Examenkommissie, waar de studenten niet in vertegenwoordigd zijn, de beslissing over de vorm van het examen. Het nieuwe reglement voorziet dat de Fakulteitsraad daarover beslist, na advies van de Permanente Onderwijskommissie (POK). In beide organen zitten studentenvertegenwoordigers.

Het mondeling examen blijft de favoriete exameneervorm. De profen kunnen weliswaar vragen om schriftelijk te mogen examineren, maar ze moeten wel vroeg zijn met hun aanvraag: de Onderwijskommissie moet haar advies aan de Fakulteitsraad ten laatste op 30 november kunnen indienen. Welke examenvorm dan de beste keuze is voor een bepaald vak (bijvoorbeeld wel of niet een multiple choice-examen) is niet beslist. De Onderwijsraad moet daarvoor een richtlijn uitvaardigen. Als die door de Akademische Raad aangenomen is, dan weet de POK waar zich aan te houden. Er moet wel opgemerkt worden dat ook het nieuwe reglement indruist tegen de vaste rechtspraak van de Raad van State, die bevoegd is voor dat soort geschillen. Volgens de Raad van State moeten studenten namelijk in alle gevallen de mogelijkheid hebben een mondeling examen af te leggen. Als student verkeer je dus ook volgend jaar nog in onzekerheid over de bindende kracht van het examenreglement.

Spiek

Op een aantal punten is het examenreglement 'zachter' geworden voor studenten. Wie betraapt wordt op 'onregelmatigheden', wordt op dit moment nog altijd onmiddellijk uitgesloten van alle examens. Vanaf volgend jaar kan hij de examens blijven afleggen en wordt pas

achteraf geoordeeld of er al dan niet een onregelmatigheid begaan werd en welke sanktie er toegepast wordt. Als de student schuldig bevonden wordt aan 'gewone onregelmatigheden', wordt hij als niet gestraagd beschouwd en mag hij zich in de tweede zitting herpakken. Als hij echter veroordeeld wordt op grond van een 'met voorbedachtheid begane onregelmatigheid' wordt hij afgewezen: geen tweede zitting en geen vrijstellingen. Ook de categorie van de 'gewettigd afwezigen' wordt uitgebreid. De huidige regeling biedt de mogelijkheid aan degenen die wegens 'overmacht' (meestal ziekte) niet alle examens konden afleggen vrijstelling te verlenen voor de vakken waarvoor hij minstens een twaalf behaalde. Ook wie wegens overmacht niet aan zijn examens kan beginnen, wordt voortaan onder de 'gewettigd afwezigen' gerekend.

Nieuw is ook dat de praktika, seminaries en werkkolleges eindelijk geregelend worden. Volgens het huidige examenreglement kunnen examens alleen georganiseerd worden tijdens de gewone examenperiodes: juni/juli en augustus/september. Een fakulteit kan bovendien beslissen paasexamens te organiseren. Voor de rest is het verboden op eender welk tijdstip examens te organiseren. In de praktijk worden praktika, seminaries en werkkolleges nu echter gewoon als examens beschouwd. Ze zijn dus niet reglementair. Daar komt nu verandering in. Het nieuwe artikel 8 van het Examenreglement laat de Fakulteitsraad toe om deze examenvormen te organiseren na advies van de Onderwijskommissie. In feite legt men zich hier weer bij een bestaande toestand, want het reglement werd allang op dat punt door verschillende fakulteiten overtreden. Tegelijk betekent dit echter dat een zekere mate

vervolg op p.6 >

UIT DE PUT - Deze foto werd gemaakt vooraleer minister Dewael zijn subsidieplannen bekendmaakte. Mark De Putter had duidelijk een vette boterham nodig. Op pagina vijf kan je er even van meegenieten. (Foto Archief)

Hobu-studenten zijn boos Vijfduizend ballen en granaten

Eigenlijk hebben universiteitsstudenten nog behoorlijk wat 'chance'. Die hebben tenminste nog een studentenrestaurant, studentendokter, jobdienst, huisvestingsdienst, juridische dienst, social service for foreign students, sociale dienst, toffe peda's zoals Justus Lipsius... Studenten van het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit (Hobu) hebben dat allemaal niet. Minister Coens wil in die onrechtvaardige toestand verandering brengen, maar heeft hiervoor weer een echt 'Coensaans' maatregel in petto: een ekstra inschrijvingsgeld van vijfduizend frank. De Hobu-studenten zelf zijn daar allesbehalve

redenen waarom er nooit een sociale sektor aan het Hobu gekomen is: de opeenvolgende socialistische ministers van onderwijs hadden nooit veel zin om 'de tsjeven' ettelijke miljoenen toe te stoppen.

In 1960, toen de wet over de sociale sektor gestemd werd, had de overheid bovendien een nogal denigrerende kijk op het Hobu. Het Hobu zelf heette toen nog 'Nuho': Niet-Universitair Hoger Onderwijs. De negatieve ('mindere') kijk op het Hobu zat toen zelfs expliciet in de naamgeving. Tegenwoordig is haast iedereen ervan overtuigd dat het Hobu geen mindere, maar een andere vorm van Hoger Onderwijs biedt. Het voornaamste verschil is wellicht dat aan universiteiten wetenschappelijk onderzoek gebeurt, en in Hobu-instellingen niet. De taak van het Hobu beperkt zich tot onderwijs. Met andere woorden: universiteiten pretenderen maatschappelijke centers of excellence te zijn, waar het Hobu haar ambitie doorgaans beperkt tot degelijke vervulling van haar leeropdracht.

Een misvatting is ook dat studenten aan het Hobu minder zou kosten dan aan de universiteiten. Een (weliswaar niet erg degelijk) onderzoek van het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva) uit 1987 toonde aan dat studenten aan het Hobu evenveel dienen te betalen als hun universitaire collega's. Bovendien, indien de Hiva-studie degelijker zou uitgevoerd zijn, vermoeden wij dat de kostenprijs van het Hobu eerder hoger dan lager zou worden. Het kunstonderwijs -

wellicht de duurste Hobu-richting - werd immers niet in de Hiva-studie betrokken. Wel waar is dat in het Hobu veel minder koststudenten zijn dan aan de universiteiten, zodat in de praktijk Hobu dikwijls toch goedkopere uitvalt.

Hoewel we dus mogen stellen dat het Hobu 'ongeveer' evenveel kost als de universiteiten, heeft de overheid nooit de consequenties hiervan willen nemen. Het Hobu heeft evenveel nood aan een sociale sektor, maar heeft tot nu toe nog geen enkele toegeving gekregen: op het gebied van deze indirecte studiefinanciering bestaat er dus een grove discriminatie. Dat studenten uit de beide types van onderwijs echter evenveel moeten betalen, wordt impliciet toegegeven in de directe studiefinanciering: de studietoelagen van de Vlaamse Gemeenschap maken helemaal geen onderscheid tussen Hobu- en universiteitsstudenten.

Nu hebben verschillende politici reeds dikwijls wetsvoorstellen genomen om dat kunstmatig onderscheid op te heffen. De kampioen van wetsvoorstellen hieromtrent is senator Ferdinand De Bondt (CVP). Sinds de jaren zeventig dient De Bondt met regelmatig tussenpozen wetsvoorstellen in, die steeds op hetzelfde neerkomen: trek het inschrijvingsgeld van het Hobu op tot het bedrag dat de universiteiten vragen (zo is er 'geen discriminatie'), en verdoel vervolgens het beschikbare geld onder én universiteit én Hobu.

Deze gedachtegang is waanzinnig: niet alleen moeten de Hobu-studenten plots enkele duizenden franken meer betalen, om die dan later gedeeltelijk terug te krijgen als 'goedkopere' maaltijden en dergelijke. Ten tweede is zo'n operatie nefast voor de universitaire sociale sectoren, die plots veel minder geld zouden krijgen. Zoals Veto reeds in ten dreure herhaald heeft - denk maar aan het hele dossier rond de Centrale Keuken van Alma - krijgt die universitaire sociale sector structureel te weinig geld. Nog minder toelagen zouden een degelijke werking onmogelijk maken.

Schnabbel

Vorig jaar heeft Daniël Coens (CVP), gemeenschapsminister van Onderwijs, plots beslist om het inschrijvingsgeld voor de hogescholen vanaf het academiejaar '90-'91 in te voeren, en en passant vast te leggen op minstens 5.000 frank. De beursstudenten zouden eventueel vrijgesteld worden. De reden hiervoor moet op een ander politiek nivo

vervolg op p.4 >

TUCHT AAN DE KUL

Vermaning

Het volledige Hobu krijgt echter 0 (nul) frank aan sociale toelagen. Die beslissing was enkel op een aantal vooroordelen gebaseerd, en ongetwijfeld ook in de hand gewerkt door de onvermijdelijke verzuiling. Het merendeel van de Vlaamse Hobu-scholen is namelijk katholiek. Dit is trouwens ook één van de

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme behandelde komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejahr en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Mijmering

in uw voorlaatste Veto van maandag 12 maart kon u niet duidelijker verwoorden mijn idee over Veto. Veto, als blad van Loko, de kringorganisatie Loko uitende, zo ons toch informatief moeten berichten over haar leden, namelijk de clubs, brede kringen, en ik zie ja dan ook niet goed in wat een artikel over de Groenen in zo'n blad komt doen. Goed, collega's komen op voor elkaar. Dat kan. Maar dat artikel was een van de interessantste artikelen uit uw blad.

Kort en bondig: uw blad is saai en oninteressant. Gebeurt er dan niets interessants dan dat in Leuven? Blijktbaar niet. Uw blad verdient een betere layout en een beter aansprekender inhoud + schrijfstijl. Ik ga me niet bezig

houden met voorbeelden te geven, als u geïnteresseerd bent in mijn kritiek, dan kunt mij ze altijd komen vragen, maar ik denk niet dat u komt. Blijft u dus gerust in uw stoel zitten.

Pak het eens wat luchtiger aan mannen. Een stevige noot, een uitgesproken mening, mijmeringen van een student, een enquête door Veto georganiseerd aan de studenten over..., enz.... Eventueel kan ik het zelf wel doen. Maar ik ben een eersteklaar en ben nu ook weer niet zo geïntereerd in het studentenleven dat ik alles van te voren weet. Maar een kritiek van die of difilm, voorstellig of ik weet niet wat misschien wel.

Afin, gooit u dit blad papier maar in de prullemand.

Wendel Van Hespen

Recht op antwoord

Mag de onzin hiermee ophouden?

In uw nummer van 12 maart jl. wordt mij, gebaseerd op een nota van Raf Willems, vrij volledig de mantel uitgeveegd, omdat ik deel zou uitmaken van soort intern groen komplot om het toenmalige blad 'De Groenen' finalé de das om te doen. De andere deelnemers aan het komplot zouden, volgens uw verslaggever Walter Pauli (en daarover is inzake naamvermelding in de nota-Willems veel minder terug te vinden), bestaan uit Agalev-volksvertegenwoordiger Wilfried van Durme, Luk Versteyle en Christiaan Kesteloot, eventueel ook Patrick Florizoone.

Opvallend is dat in uw artikel die namen verbonden worden aan concrete initiatieven of al dan niet geloofwaardige daden. Als het erop aan komt mijn eigen concrete aandeel in dat 'komplot' aan te

duiden, blijf ik onvermeld. Er wordt mij alleen aangewezen dat ik meer middelen wenste voor de werking in het Europese parlement. Wel, dat was niet alleen mijn wens (betrekkelijk begrijpelijk na een kiesresultaat van 12,3%), maar dat was ook het besluit van een stuurgroepberaad in 1988. Ik had die uitbreiding van medewerkers (van één naar 1,5-time...) al gevraagd half 1988, op een ogenblik dat er van enige herrie rond 'De Groenen' nog geen sprake was. Stellen dat er dus een verband zou bestaan tussen beide (als zou ik 'De Groenen' de grond hebben ingebracht om mijn extra half-time te krijgen is onzin.)

Voor wat de samenwerking tussen de 'samenzweerders' betreft:

Vrije Tribune

Veto plaatst geregeld bijdragen ingezonden door derden onder de noemer "Vrije Tribune". De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de gepubliceerde tekst. Standpunten die in een Vrije Tribune worden ingezonden zijn volledig voor rekening van de auteurs. □

Nadat ze zich, met het oog op de erkenning als 'vrije vereniging' door de Leuvense kringen, een tijdje ingehouden had, heeft de Nationalistische Studentenvereniging NSV vorige week haar ware gelaat weer getoond. Onder het mom van een 'anti-marxistische campagne' verklaart het NSV de oorlog aan iedereen die de euvle moed heeft anders te denken of te zijn. Wat een dergelijke campagne inhoudt werd duidelijk tijdens de NSV-actie aan Alma 2. Een student die probeerde een affiche op te hangen in antwoord op de NSV-teksten werd bedreigd - zijn affiche heeft het nauwelijks enkele seconden uitgehouden. De pamfletten die hij probeerde uit te delen werden uit zijn handen gerukt en verscheurd. Iedereen die probeerde hen te helpen met het uitdelen van zijn pamfletten werd onmiddellijk door NSV-ers omringd, beledigd en bedreigd, van de pamfletten beroofd. Op elke aanzet tot dialoog werd enkel met geschreeuw geantwoord, elke stilzwijgende afkeuring leidde slechts tot nieuwe en grovere beledigingen, elke poging de groep te ontwijken bracht nieuwe agressie mee. Drie personen die pamfletten uitdelden werden geslagen; een meisje die een foto probeerde te maken werd eveneens aangevallen. Is het overduidelijk te stellen dat het NSV gedurende meer dan een uur Alma 2 geterroriseerd heeft?

Het spreekt vanzelf dat een dergelijke actie niets te maken heeft met verzet tegen het 'marxisme' - als iemand van het NSV al zou weten wat marxisme eigenlijk is. Niemand van de in Alma 2 aangevallen mensen heeft immers banden met de zogezegd geveerde Marxistisch-Leninistische Beweging. Overigens is 'de NSV-agressie niet beperkt gebleven tot die ene actie. Zelfs de studenten die twee weken geleden in Alma 2 een stand bemanden van het doorbrave Studenten Tegen Racisme (dat onlangs een 'optocht voor de vriendschap' organiseerde) werden getraakteerd op de grootste beledigingen. Tegen 'het marxisme'? Is het nodig eraan te herinneren dat ten gevolge van een vorige 'actie', enkele jaren geleden, een student voor het leven kreupel gebleven is?

Het gedrag van het NSV past in een ruimer kader van extremistische haatkampagnes. Denk maar aan de Marokaanse jongens die in Antwerpen met staven in elkaar geslagen werden - een 'actie' waarvoor Xavier Buisseret, vooraanstaand lid van het Vlaams Blok, in beschuldiging gesteld werd. Denk maar aan Koninklijk Kommissaris voor het Migrantenbeleid Paula D'Hondt die in haar wagen belegerd werd door tientallen Vlaams Blok-activisten. Denk aan het recente dreigement van het Vlaams Blok dat ze actie zouden voeren bij elke 'progressieve manifestatie' die in Vlaanderen georganiseerd wordt - te beginnen met de Internationale Vrouwendag.

Als de Akademische Overheid van de KU Leuven zich

jaar geleden dat ik met hem nog gesproken heb over 'De Groenen';
□ het moet zowat 2 à 2,5 jaar geleden zijn dat ik Luk Versteyle nog gezien of gehoord heb;
□ Christiaan Kesteloot is mij volkomen onbekend (misschien als ik hem zie, maar de naam alleen zegt mij niets);
□ Patrick Florizoone heb ik 2 à 3 maal gezien het jongste 1,5 jaar. Over 'De Groenen' heb ik met hem met geen woord gerept.

"Antimarxistisch" Grenzen aan de haat

afzijdig wil houden van de NSV-acties, moet ze er zich dan ook van bewust zijn dat dit bredere implicaties heeft. Door het negeren, zelfs door het stilzwijgend afkeuren van dergelijk gedrag, stelt de universiteit zich opnieuw op als een ivoren toren. Zeker wanneer duidelijk is dat het hier niet om geïsoleerde incidenten, maar om een breder maatschappelijk fenomeen gaat. Het 'Wir haben es nicht gewusst' klinkt toch wel bijzonder ongelooftwaardig uit de mond van een wetenschapper...

De KU Leuven ziet zichzelf als een project, waarbij het ethische méér dan een deelastatie is. Als ethisch project staat zij voor geweldloosheid en tolerantie. Als universiteit stelt zij vragen, neemt ze kritisch afstand, maar laat ze haar stem horen wanneer dat nodig is. Dat blijkt uit haar expliciet kristelijke opstelling, uit de erodoktoraten toegekend aan de aartsbisschoppen Romero en Hurley, uit talrijke toespraken van zowel de huidige als de vorige Rektor. De professoren van de fakulteit Geneeskunde hebben zelfs niet gearzeld publiek tussen te komen in een delicate zaak als het abortusvoorstel.

Die universiteit zou dan ook zichzelf verloochenen als ze haar stem niet liet horen tegen agressie, racisme, intolerantie. Ze kan incidenten als dat van vorige week niet zonder meer laten gebeuren. Het kan niet dat een vereniging met een duidelijk intolerant karakter universitaire lokalen ter beschikking krijgt voor haar meetings. Eigenlijk kan het zelfs niet dat een dergelijke vereniging de toelating krijgt om propaganda te maken op het terrein van de universiteit, wanneer zo duidelijk blijkt dat ze elke poging tot tegenspraak met agressie beantwoordt.

Niemand verwacht dat de universiteit probeert het politieke landschap te domineren. Niemand verwacht dat ze misbruik maakt van haar positie om bepaalde partijen, personen of ideologieën door te drukken. Maar de samenleving heeft recht op een universiteit die, vanuit haar pogingen tot wetenschappelijk onderzoek en reflectie, reageert tegen intolerantie en geweld. Dit is des te meer het geval in de huidige Belgische context, waarin het maatschappelijk gezag van de politieke en zelfs juridische instanties een ernstige crisis doormaakt. Waar de lijn tussen al dan niet interveniëren getrokken wordt is een probleem, maar een dat in open discussie opgelost moet worden. Het gaat in elk geval niet om de maatschappelijke discussie te beperken tot wandelgangen en koffiekamers. Het is niet daar, maar in het publieke debat dat het gelaat van een maatschappij bepaald wordt.

Er zijn geen grenzen aan de haat. Die moeten telkens opnieuw vastgelegd worden. Wie zijgt is medeplichtig.

C. Robijns
doktorandus NFWO

hoofdzaak buiten discussie, althans naar buitenuit.

Paul Staes
Europarlementslid voor Agalev

nvdr: Het is steeds wat. Toen wij de migrantennota van Agalev verkozen boven die van de SF, noemde men ons "pro-Agalev". Als Veto bericht over Agalev, haast Staes zich met de insinuatie dat de berichtgeving van Veto "n beetje partijpolitiek ingegeven" zou zijn.
De centrale stelling in het Veto-artikel was trouwens niet de politiek van Staes. Dat was de mening van Raf Willems. We hebben zijn nota hierover enkel geciteerd, maar nooit van enige redactionele goed- of afkeuring voorzien. Waar we wél over uitweiden, was de greep op De Groenen van de groep rond Van Durme en Versteyle. Onlangs verscheen er trouwens een Vrije Tribune in de Standaard over hetzelfde fenomeen: de overheersende invloed van Versteyle op Agalev. Dat Staes tot die 'klik' zou behoren, heeft Veto ook al niet beweerd. Bovendien geeft hij in een begeleidende nota toe dat er inderdaad stront aan de knikker is met De Groenen: "Maar wat wél klopt, is heel uw verhaal hoe 'De Groenen' behandeld is geworden, hoe 'De Groenen' verknoid werd, van buiten de redaktie om. Maar wat heb ik daar begot mee te maken, Raf?" Dit leest u volgende week in Veto.

Omdat ik spaar voor mezelf. Maar tegelijk ook voor 'n beetje menselijker wereld.

Een boerderij voor mindervaliden... een centrum voor thuis bevallen... een recyclagebedrijf... Tientallen zinvolle initiatieven. Netwerk Vlaanderen helpt ze zelfbedruipend en zelfredzaam te worden. U helpt Netwerk helpen door te krekelsparen. Uw spaargeld en de interesses blijven uw eigendom. Maar Netwerk ontvangt elk jaar een aanbrengvergoeding van 1%. Het ASLK-agentschap in uw buurt geeft u graag alle inlichtingen.

KREKELSPAREN

(advertentie)

(HARDAKS TOESE STRENNEN/JUST)
STAES HEEFT BIJNA 2 JAAR LANG GEEN AGALEV-ER GEZIEN

HET WAARDT TIJD DAT IK EEN NIEUWE BRIL KOOP

WVW

Rektorverkiezingen 1990

Heet de nieuwe rektor Roger Dillemans?

Het lijkt er sterk op dat de rektorverkiezing die dit jaar in mei plaats hebben, een slappe bedoening zullen worden. Hoewel die verkiezing het gezicht van de KU Leuven voor de volgende vijf jaar voor een belangrijk deel zullen bepalen, is er tot nog toe niets van te horen geweest. Er zou zelfs maar één echt serieuze kandidaat zijn, namelijk de huidige rektor Roger Dillemans. In hoeverre dat klopt, zullen we pas weten op 12 april. Tot dan kunnen de kandidaten zich bekend maken. Misschien dat er nog een lolploeg opkomt?

Uiteraard kan niet zomaar iedereen naar het postje van rektor dingen. Alleen voltijdse hoogleraren – de 'proffen' – mogen zich kandidaat stellen. In het verleden waren er altijd minstens vier kandidaten. Tijdens de laatste verkiezingen, in 1985, haalde Dillemans het bijvoorbeeld van professor De Meester uit de faculteit Toegepaste Wetenschappen en van de professoren Pinnoy en De Brock uit de faculteit Letteren en Wijsbegeerte.

Ambi

De verkiezingen van toen zijn echter niet helemaal representatief voor het normale verloop van de rektorverkiezingen. Door het plots overlijden van de toenmalige rektor De Somer had de hele kiesprocedure namelijk plaats tijdens de zomervakantie. Veel ambiance was er dus niet te beleven.

Dat lag wel even anders in 1981. Er waren toen niet minder dan 6 kandidaten en het hele gebeuren kreeg bijzonder veel aandacht in de media. De meeste kandidaat-rectoren waren zelfs al gekend in februari. Er kon dus uitgebreid gepalaverd worden over programma's, beleidsopties voor de universiteit, inspraak van studenten of het privee-leven van de heren.

Het contrast met de kies'kampagne' van dit jaar is opvallend. Het grootste deel van de universiteit weet waarschijnlijk niet eens dat er verkiezingen zijn, laat staan dat er gediscussieerd zou worden over de richting die de KU Leuven de volgende vijf jaar uit moet. Nochtans is er daarvoor stof genoeg. De onderwijs-hervormingen die de huidige rektor Dillemans verleden jaar aan de KUL

heeft opgestart – het plan Dillemans – zijn nog lang niet voltooid en ze zijn op verschillende plaatsen zeker voor correcties vatbaar. Op het Vlaamse vlak loopt minister Coens al enkele maanden met zijn mammoetplan voor het onderwijs rond. En ons aller 1992 zal voor de universiteiten ook zeker niet onopgemerkt voorbijgaan.

De rektorverkiezingen zouden een ideale gelegenheid kunnen zijn om binnen de universiteit een brede discussie op te zetten over die onderwerpen. Maar de dames en heren van het professorenkorps laten het blijkbaar afweten, want hoewel de kandidaturen ten laatste over drie weken ingediend moeten zijn, heeft er zich nog altijd niemand bekend gemaakt. We hebben dan maar zelf proberen uit te zoeken wie er dit jaar ambities koesteren.

Elke rektor-kandidaat heeft namelijk dertig handtekeningen nodig van stemgerechtigden vóór hij of zij officieel zijn kandidatuur kan stellen: tien uit Humane, tien uit Eksakte en tien uit Biomedische Wetenschappen. Van de 33.000 leden van onze 'universitaire gemeenschap' (23.000 studenten en 10.000 personeelsleden) zijn er ongeveer 1000 stemgerechtigd. De studenten beschikken over zowat 10% van de stemmen via vooral hun afgevaardigden op de fakulteitsraden. Het kiesreglement voorziet dat minstens 3/5 van de stemmen naar de profen gaat. Er moeten dus zeker profen zijn die al iets meer weten. Maar zoals te verwachten viel is het resultaat bepaald poverjes.

Nek

Zowat iedereen is er honderd procent zeker van dat rektor Dillemans naar een tweede ambtstermijn zal dingen. Dillemans is de laatste vijf jaar een erg actief rektor geweest. Hij heeft voortdurend in de mediabelangstelling gestaan – te veel volgens sommigen – en hij heeft geprobeerd de KU Leuven op alle mogelijke gebieden te profileren. Eén van die media-voltreffers is zeker zijn rationalisatieplan voor het onderwijs aan de KU Leuven. Goed politiek als hij is, heeft Dillemans dat plan bovendien pas verleden jaar gelanceerd zodat het nu nog in volle uitvoering is. Hij zal een tweede ambtstermijn nodig hebben om 'zijn' plan te voltooien. Uiteraard heeft het plan Dillemans niet overal entoesiasme gewekt, en eventuele tegenkandidaten zouden daarvan gebruik kunnen maken. Maar dan moeten die er wel eerst zijn.

Behalve Dillemans zijn er nog twee "hardnekkige geruchten", zoals iemand het omschreef. Ten eerste is er professor Rik Casteels, de dekaan van Geneeskunde. Hoewel hij bij de studenten niet echt populair is, heeft hij veel aanhang bij de profen van zijn fakulteit. En omdat de fakulteit Geneeskunde de meeste stemgerechtigden heeft, zou hij dus een belangrijke tegenstander kunnen zijn voor Dillemans. Spijtig genoeg konden we professor Casteels zelf niet bereiken, maar iemand van Akademische Raad verzekerde ons met klem dat Casteels verklaard had geen rektor-kandidaat te zijn. Waar het gerucht dan vandaan komt?

Blijkbaar is er toch iets aan de hand, want Casteels wordt ook genoemd als een soort running-mate voor Dillemans. In ruil voor zijn steun – wat uiteraard bijzonder voordelig zou zijn voor Dillemans – zou Casteels dan vice-rektor worden en/of groepsvoorzitter Biomedische Wetenschappen. De hypothese dat de ploeg Dillemans die nu vijf jaar de

unief bestuurt op die manier gewijzigd zou worden, is niet abnormaal. De huidige vice-rektor Deruyter wordt 65 en gaat dus waarschijnlijk volgend jaar op emeritaat. Professor Borghgraef, die nu nog groepsvoorzitter Biomedische Wetenschappen is, heeft al enkele jaren gezondheidsproblemen. Casteels zou een logische opvolger zijn.

Naast Casteels hoort ook professor Herman Van den Bergh tot de hardnekkige geruchten. Van den Bergh is gespecialiseerd in menselijke erfelijkheid en komt dus ook uit Geneeskunde. Daarnaast is hij koördinator voor het onderzoeksbeleid binnen de Onderzoeksraad, de raad die het onderzoeksbeleid aan de KU Leuven en de verdeling van het onderzoeksgeld verzorgt. Van den Bergh is dus geen onbekende in het professorenkorps. Wat niet noodzakelijk een voordeel is, want toen Van den Bergh zich verleden jaar tijdens de Akademische Senaat nogal luidruchtig uitliet over het wetenschappelijk onderzoek in de Humane Wetenschappen, werd hem dat niet bepaald door iedereen in dank afgenomen.

Hoe serieus men het gerucht over de kandidatuur van Van den Bergh moet nemen, is onduidelijk. Bij de vorige rektorverkiezingen was hij al handtekeningen begonnen inzakken, waarna hij zich op het laatste moment terugtrok. Om zich daarop aan te sluiten... bij Dillemans. Ook over Van den Bergh konden we geen uitsluitsel krijgen, omdat hij zich momenteel in Leningrad

bevindt.

Daarmee is het lijstje met namen die voortdurend terug opduiken, afgesloten. Van de kandidaten van 1985 is er helemaal niets meer te horen. Opvallend ook dat er nog altijd geen enkele vrouw tot de kanshebbers gerekend wordt, en we zitten toch al bijna in het jaar 2000. Sporadisch komen er nog wel enkele namen voor. Professor Roger Blanpain bijvoorbeeld, ex-dekaan van de Rechtsfakulteit, ex-Volksunie-senator en ex-rektor-kandidaat in 1981. Alleen haalde Blanpain in 1981 nog geen honderd stemmen, en misschien ziet men een VU-rektor wel tot zitten voor de KUL. Voor het overige stootten we nog op Alfons Dupré, dekaan van de fakulteit Wetenschappen en Ludo Melis van de afdeling Linguïstiek van Romaanse filologie. Maar eigenlijk geloof ik niemand echt dat die laatste geruchten enige grond van waarheid bevatten.

Rektor Dillemans zou dus wel eens het strijdperk voor zich alleen kunnen hebben als er niet snel iets verandert. En zelfs als er nog iemand opduikt, zal die het moeilijk krijgen zich te profileren en eigen beleidsvoorstellen aannemelijk te maken. Het is immers bijna paasvakantie en de eerste stromer begint op 2 mei. Toch kunnen we ons moeilijk voorstellen dat er helemaal niemand is die een alternatief kan bieden voor Dillemans. Om er wat schwing in te krijgen, willen wij eventueel wel een paar suggesties doen.

Erik Paredis

FELDGRAU – Woedend door de niet-erkenning van het NSV als vrije vereniging op Kringraad, en wellicht ook wel wat overmoedig door de brutale aanval van Vlaams-Blok-militanten op migrantencommissaris Paula Dhondt in Antwerpen, was een dertigtal NSV'ers (overigens minder dan verwacht) vorige donderdag bij de Alma samengegroept. Het was de 'eerste aktie in een lange rij'. Er werden pamfletten uitgedeeld waarop werd uitgehaald naar de Leuvense studentenvertegenwoordigers, die "geen enkele blijk tonen van solidariteit met de vermoorde Chinese studenten", en naar de "pseudo-journalisten van de 's Meiersstraat", die "in hun privé-blad Veto systematisch de verdediging van deze marxisten op zich neemt". Met die marxisten wordt dan het MLB bedoeld, dat wel door Kringraad werd erkend. Op eigen initiatief wilden enkele mensen tegenpamfletten uideilen. Toen het NSV hen dat probeerde te verhinderen, onder meer door enkele rake klappen uit te delen, kwam Alma-directeur Toon Martens tussenbeide. Na de middag zakte het NSV af naar de 's Meiersstraat, waar het de deur gestloten vond. De groep droop na een tiental minuten af. (Foto Rob Stevens)

Kongres Jura Falconis

De universiteit van de ontucht

Het tuchtreglement is zo mogelijk nog onbekender dan het examenreglement, ook bij de profen. Het wordt niet veel gebruikt en wellicht daardoor zal het in de nabije toekomst niet gewijzigd worden. Daar is nochtans alle reden toe. Niet alleen staan er een paar oubollige bepalingen in die de verkeerdelijke indruk geven dat het reglement integraal in het museum thuishoort, maar vooral ontbreken er enkele waarborgen die essentieel zijn voor een eerlijke tuchtprocedure.

Het tuchtreglement, dat moet waken over de goede orde aan onze uni, wordt voorafgegaan door vier artikelen onder de hoofding 'Belangrijke Mededelingen'. Het derde artikel zou ver-

van het recht om één of meer kolleges en praktika te volgen, de tijdelijke wegzending, de weigering om je te laten inschrijven en de definitieve uitsluiting. Maar waarvoor kun je die straffen oplopen? Het reglement zwijgt daarover in alle talen. Het vermeldt alleen dat "van de studenten wordt verwacht dat ze zich in hun gedragingen en sociale betrekkingen (...) door eerbied voor de menselijke persoon laten leiden; dat ze geen handelingen verrichten die onverenigbaar zijn met de hoge zending van de Universiteit in het algemeen en met de beginselen die aan deze Universiteit ten grondslag liggen in het bijzonder". Je moet je dus een beetje gedragen, en naarmate de ernst van de inbreuk wordt ook de sanktie strenger. Niets wereldschokkends.

Wie mag de sankties uitspreken? Dat hangt ervan af. De blaam wordt uitgesproken door de Voorzitter Studentenaangelegenheden. Wat echter vaker zal voorkomen is dat je uitgekafferd wordt door je prof. Dan kun je hem nu zeggen dat hij niet bevoegd is. Maar vaker zal het voorkomen dat de prof je in een woedebui verzoekt om op te stappen en je ook voor de rest van het jaar niet meer op zijn kollege's verwacht. Ook dit is een overtreding van het tuchtreglement: de sanktie (de ontzegging van het recht om één of meer kolleges en praktika te volgen) mag alleen uitgesproken worden

door de Voorzitter Studentenaangelegenheden. Bovendien heeft de student het recht te verzoeken dat eerst de tuchtcommissie wordt samengeroepen. Die bestaat uit de dekaan van de fakulteit waartoe de student behoort, een hoogleraar van dezelfde fakulteit, de preses van de kring en de verantwoordelijke van het studiejaar waartoe de student behoort. Ze wordt voorgezeten door de Voorzitter Studentenaangelegenheden. We raden je echter aan om voorlopig toch maar de plaet te poetsen. Als je weigert de aula te verlaten, kan de professor de pedel erbij halen, en deze heeft de bevoegdheid je desnoods *militari* te verwijderen. Dat staat dan wel niet in het reglement, maar de pedel heeft die 'politioele bevoegdheid' door het gewoonrecht verkregen, en dat is ook een erkende rechtsbron.

Reformisme

De overblijvende sankties – de tijdelijke wegzending, de weigering tot hernieuwde inschrijving en de definitieve wegzending – worden zeer weinig getroffen. Hoe vaak en voor welke feiten is niet precies bekend. Diskretie, is hier het ordewoord. Wel is het zo dat de sankties nu genomen worden voor 'gewone' misdrijven als diefstal. De tijd is voorbij dat de universiteit sankties uideelde om 'politieke' akties te breken, zoals in 1974, toen de kolleges van de Zuid-Afrikaanse

gastdocent Spies geboycot werden. Dat neemt niet weg dat er heel wat aan het tuchtreglement verbeterd kan worden. Zo heeft de 'beklaagde', ook bij tuchtrechtpraak, recht op een eerlijk 'proces'. De tuchtprocedure moet de rechten van de verdediging respecteren. Dat impliceert dat de beklagde niet alleen formeel de kans moet krijgen zich te verdedigen, maar bovendien vooraf moet weten wat er precies tegen hem aangevoerd wordt. Verder moet de uitspraak van het tuchtorgaan gemotiveerd zijn... als het tuchtreglement dat vermeldt. Dat is hier dus niet het geval; in principe kun je dus van deze universiteit gestuurd worden zonder dat je weet waarom.

Ook moet een tuchtprocedure voorzien in de mogelijkheid om in beroep te gaan. Dat kan aan de KUL, bij het BAR. Maar de voorzitter voor Studentenaangelegenheden zit ook in het BAR, en speelt dus rechter en partij tegelijk: hij oordeelt dan namelijk in beroep over de juistheid van zijn eigen beslissing. Als een student zoets voor de Raad van State zou brengen, kan de uni zeker zijn van een nietigverklaring. En tenslotte: wat met het recht op onderwijs? Als je iemand wegstuurt, komt dat in het gedrang. Zeker als hij voor zijn studies, zoals oude geschiedenis en theologie, alleen in Leuven terecht kan.

Luc Janssens

Hogescholen

← vervolg van p.1

gezoekt worden: tijdens het besparingsoverleg had de Vlaamse Eksekutieve beslist niet minder dan 280 miljoen frank te besparen op het budget van het Hobu voor het jaar 1990. De bewuste som van 280 miljoen is niet weinig, integendeel. Om het Hobu nog te laten functioneren, is minister Coens dus naar andere inkomsten gaan zoeken. De Hobu-studenten zelf waren vanzelfsprekend de meest voor de hand liggende betalers.

Zowel de Hobu-instellingen als de studenten hebben hiertegen geprotesteerd. De studenten doen dit vanuit het principe van de 'demokratisering van het onderwijs': zij vinden het onaanvaardbaar dat begrotingsstekorten door de Hobu-studenten moeten betaald worden. Bovendien eisen zij een sociale sector voor het Hobu, echter zonder aan die van de universiteiten te raken. Kringraad en Sociale Raad, twee raden van Loko, hebben zich vorige vrijdag solidair verklaard met de Hobu-studenten.

De instellingen, met als spreekbuis het Nationaal Verbond van het Katholiek Hoger Onderwijs (NVKHO), gebruiken dat element van demokratisering ook. Zij koppelen er echter de konklusie aan dat zij jiveren om "een rechtvaardige verdeling van de sociale toelagen over alle studenten Hoger Onderwijs op te eisen". Dat is natuurlijk een bijzonder inhalige en korte-termijn strategie. Zoals reeds hoger vermeld, kunnen de enkele universiteiten momenteel nauwelijks een degelijke sociale sector garanderen binnen het beschikbare budget. Een uitstrooiing over de disparate groep Hobu-scholen (zie kader) zou, onder elke vorm, een degelijke sociale sektor de grond inboren. Het zou gewoon voor alle instellingen een ekstra *schnabbel* betekenen. Daar zijn noch de Hobu, noch de universiteitsstudenten mee geïnteresseerd.

Hoewel de klacht van het NVKHO dat het Hobu benadeeld wordt in vergelijking met de universiteiten terecht

is (evenals hun opmerking dat - met vijfduizend frank ekstra - de Hobu-inschrijvingen gemiddeld zelfs hoger zouden liggen dan bij de universiteiten), hebben we sterk de indruk dat 'meer geld voor zichzelf' het enige is dat hen concreet interessert. Zij vermelden ook nooit dat zij in grote centra - Leuven is hiervan een goed voorbeeld - ook reeds meedoen aan de universitaire sociale sector: sommige Hobu-instellingen maken trouwens expliciet reclame met de studentenvoorzieningen van de KUL.

Dit neemt echter niet weg dat hogere inschrijvingsgeld in het Hobu inderdaad ongewenst zijn, en dat het Hobu dringende nood heeft aan een eigen sociale sector. Maar deze laten betalen door de studenten (het Hobu met inschrijvingsgeld, die van de universiteit door het verlies van een stuk van de eigen sociale sektor), is absoluut ongewenst.

Walter Pauli

Het Hobu behoort donderdag 29 maart tegen de verhoging van het inschrijvingsgeld, om 14.00 uur aan het World Trade Center in Brussel.

AARDRIJKSKUNDE

In Vlaanderen wordt er op negen verschillende lokaties universitair onderwijs verleend: Leuven (met een extra kampus te Kortrijk), Diepenbeek, Gent, twee te Brussel (VUB en UFSAL), en drie - binnenkort één - te Antwerpen. Dat betekent dus evenveel sociale sector. Bij het Hobu ligt dat wel even anders: er zijn niet minder dan 354 Hobu-scholen. Zelfs al zou men niet aan iedere school afzonderlijk een volledige sociale sector uitbouwen, maar slechts één per 'centrum', dan nog zouden er niet minder dan 65 extra sociale sectoren nodig zijn. Wij vermelden: Antwerpen, Arendonk, Boom, Borsbeek, Brasschaat, Duffel, Geel, Heist op den Berg, Herentals, Kontich, Lier, Mechelen, Mol, Mortsel, Sint-Katelijne Waver, Turnhout, Vorselaar, Wijegem, Zoersel, Aalbeke, Brussel, Diest, Dilbeek, Halle, Leuven (met Heverlee), Liedekerke, Opwijk, Tienen, Vilvoorde, Wemmel, Diepenbeek, Genk, Hasselt (met Stevoort), Heusden-Zolder, Houthalen, Maasmechelen, Overpelt, Sint-Trouden, Tongeren, Aalst (met Grijzebeek), Buggenhout, Deinze, Dendermonde, Eeklo, Gent (met Mariakerke, Oostakker en Sint-Amandsberg), Lokeren, Maldegem, Melle, Oudenaarde, Ronse, Sint-Niklaas, Temse, Wetteren, Anzegem, Brugge, De Haan, Ieper, Koksjide, Kortrijk, Menen, Oostende, Roeselare, Tielt, Torhout en Waregem.

In de grootste centra kunnen de verschillende hogescholen natuurlijk samen aan de bestaande universitaire sociale sectoren in één grote regionale sociale sektor: de 54 Antwerpse hogescholen samen met de 3 Antwerpse universiteiten, bijvoorbeeld, of de 47 Vlaamse hogescholen

en de 2 universiteiten in Brussel, of het universiteits- en 4 hogescholen te Diepenbeek, de 15 hogescholen aan de KULAK te Kortrijk, de 44 hogescholen en RUG te Gent, de 15 hogescholen en onze KUL te Leuven. Men zou zelfs een iets ruimer bondgenootschap kunnen tot stand brengen: de 19 hogescholen uit Hasselt en de 6 in Genk koppelen aan Diepenbeek.

Ook met de grotere Hobu-centra zou er geen probleem zijn: in Mechelen zijn er 14 hogescholen (en nog eens 2 in het nabijgelegen Sint-Katelijne-Waver), er zijn 6 hogescholen in Geel, 11 te Brugge, 10 te Aalst, 7 te Sint-Niklaas. De kostprijs van een nieuwe sociale sektor kan daar nog binnen de perken gehouden worden. Maar waar moeten, bijvoorbeeld, de leerlingen van het Sint Norbertusinstituut voor Verpleegkunde te Duffel heen? Naar Lier, samen met de kollega's van het plaatselijke Sint-Aloysiusinstituut voor Verpleegkunde, de Stedelijke Akademie voor Schone Kunsten en de Rijksnormaalschool? Naar Mechelen, of Antwerpen? Of misschien toch naar Sint-Katelijne-Waver, waar er toch een sociale sektor moet zijn voor het Instituut voor Katholiek Pedagogisch Hoger Onderwijs of de Katholieke Industriële Hogeschool De Nayer. Kortom, naast het financiële aspect gaat de praktische organisatie ook leuk worden: je kan moeilijk van studenten gaan verlangen dat zij bijvoorbeeld van Maldegem naar Eeklo (6 km) fietsen om ginds 's middags hun maaltijden te nuttigen. Over het feit of hier een sociale sector moet zijn, bestaat immers weinig twijfel: zij hebben er net evenveel recht op als de eerste de beste Leuvense universiteitsstudent.

(WP)

James Dean

Trilogie van een verschoppeling

In maart 1990 is het 35 jaar geleden dat 'East of Eden' werd uitgebracht, de eerste speelfilm waarin James Dean de hoofdrol vertolkte. Enkele maanden later, nog in datzelfde jaar, stierf hij op 24-jarige leeftijd. Door die ene film was hij reeds het icoon van een generatie geworden. Zijn dood droeg bij tot de legendevorming rond zijn persoon. Achter die legende schuilt echter ook de acteur die hard heeft gewroet om zijn carrière van de grond te krijgen.

James Byron Dean werd op 8 februari 1931 geboren in het industriestadje Marion, zestig kilometer ten noorden van Indianapolis. Zijn moeder had zich voorgenoemd haar zoon alle kansen te bieden die zijzelf nooit gekregen had. De familie vond dan ook dat James te beschermd en te verwend opgroeiende: hij werd door zijn neefjes geplaagd en tegen de tijd dat hij naar school ging, voelde hij zich al een buitenbeentje. Het gevoel van isolement zou hem tot zijn dood vergezellen. Toen hij negen jaar was overleed zijn moeder aan borstkanker. In plaats van dichter tot elkaar te komen, groeiden vader en zoon verder uit elkaar. James werd door zijn tante verder opgevoed.

Discipline

Al vroeg trokken voordracht en toneel zijn aandacht. Hij ging drama studeren en binnen een maand na zijn inschrijving bemachtigde hij reeds een goede rol in het stuk *Macbeth*. Hoewel zijn optreden niet zo'n succes was, werd hij opgemerkt door een impresario. Dit betekende het begin van een lange jacht naar werk bij film, televisie en radio en tevens van zijn geleidelijke mislukking als student. Dean begon ook toneellessen te volgen bij James Whitmore, een beroepsakteur die zijn opleiding had genoten bij de *Actors Studio*. Deze lessen waren voor Dean van cruciaal belang. Aangezien hij alleen vertrouwd was met de techniek en de effecten van ekstravert acteren, had hij nooit de processen van het introverte toneelstuk onderzocht, het opgaan van de acteur in zijn rol.

Steinbeck

Een tijd later trok James Dean naar New York. Hij slaagde erin les te mogen volgen bij de *Actors Studio*. Deze toneelschool werd in 1947 opgericht door Elia Kazan en Cheryl Crawford. Kazan was de belangrijkste schakel tussen de experimentele theater uit de jaren dertig en een nieuwe, realistische wijze van acteren en toneel maken op Broadway. De manier van acteren die men daar onderwees heet *Method acting* en volgt de filosofie van Stanislavski. Dit houdt in dat de acteur niet verbeeldt of imiteert maar dat hij de rol 'wordt' door de link te leggen tussen de rol en de realiteit van eigen leven en emoties. De studio heeft een hele generatie acteurs voortgebracht waaronder Marlon Brando, Paul Newman, Shelley Winters, Montgomery Clift en Marilyn Monroe.

Voor de eerste keer in zijn bestaan als professioneel kreeg Dean een lange en serieuze rol in het toneelstuk *See The Jaguar*. Dit Broadway-debut betekende een keerpunt in zijn carrière. Zijn vertolking had de aandacht getrokken waardoor hij verschillende aanbiedingen kreeg. Hij kon veel televisiewerk doen en werd een van de topacteurs van die tijd. Dean ontloopte zich als een onderzoekend acteur, een experimenter. Hij deed steeds minder toegevingen aan de konventies. Voor kollega's en regisseurs was het dan ook soms lastig met hem samen te werken.

Tijdens één van zijn toneelstukken werd Dean opgemerkt door Elia Kazan. Deze

was bezig met een nieuw script: een bewerking van de laatste roman van John Steinbeck, *East of Eden*. Naarmate Kazan meer met Dean praatte, realiseerde hij zich dat er in diens leven elementen waren die parallel liepen met het karakter in *East of Eden*. De film speelt zich af tijdens de Eerste Wereldoorlog. Dean speelt de jongste van twee moederloze broers. Aron, de oudste broer, is de modelzoon, vader's oppogappel die vaste verkerking heeft met Abra, een meisje uit het dorp. Cal is het zwarte schaap, wiens liefde voor zijn vader verkeerd begrepen en verworpen wordt.

Het in roulatie brengen van de film maakte van Dean de meest besproken acteur van 1955. *East of Eden* had uitdrukking gegeven aan het tijlvolle konflikt tussen een onbuigzame vader en het zoeken naar liefde en begrip van een adolescent. Een generatie mensen was zich instinctief gaan identificeren met het leed en de verwarring van James Dean.

Achteraf

In zijn volgende film, geregisseerd door Nicholas Ray, werd die identifikatie nog duidelijker. Jim Stark uit *Rebel without a cause* was de direkte vertegenwoordiger van de frustratie van die generatie en van hun bedekte verwerping van de materiële waarden waarmee ze waren grootgebracht. Van Nicholas Ray kreeg Dean de volledige vrijheid en verantwoordelijkheid in zijn vertolking en karakterisering van de rol. Misschien was daarom zijn werk aan deze film het meest zorgvuldige en ongetwijfeld het meest succesvolle van zijn korte filmcarrière.

Ook in George Stevens' mammoetproductie *Giant* speelt Dean de rol van de outcast, de knecht die een stukje grond erft en daar een rijke olielandbouw aanboort. Ook deze film past in de trilogie van de jeugdige verschoppeling: het buitengesloten zijn en de daaruit voortvloeiende verbittering worden door Dean op een grootsche manieren vertolkt. Nochtans is niet iedereen het daarover eens: sommigen menen dat Dean's portrettering van de oudere Jett Rink zijn beperkingen aantoonde als acteur.

James Dean zou de première van *Rebel without a cause* en *Giant* nooit meemaken. Op weg naar een autorace in Salinas, waaraan hij zelf zou deelnemen, reed hij zich te pletter in zijn nieuwe Porsche Spyder. De legende was geboren. Een jaar na zijn dood schreef François Truffaut: "De hedendaagse jeugd herkent zichzelf in James Dean. Minder om de redenen die gewoonlijk naar voren worden gebracht - geweld, sadisme, hysterie, pessimisme, wreedheid en grof taalgebruik - dan om andere, veel eenvoudiger en alledaagse redenen: eerbare gevoelens, een rijke fantasie, morele zuiverheid die geen verband heeft met de moraliteit van het dagelijks bestaan, maar des te rigoereuzer is. De eeuwige liefde van de adolescent om de dingen uit te testen en uit te proberen; dronkenschap, trots en spijt, omdat je buiten de maatschappij staat; weigeren en wensen te worden opgenomen; en de uiteindelijk aanvaarding, of afwijzing van de wereld zoals die is."

Marc Dewit

De James Dean-cyclus gaat door in Auditorium Vesalius, van maandag tot donderdag, telkens om 20.30 u, organisatie Politika.

Tappers

De Stucbar heeft tappers tekort. Geïntereeserden (niet ouder dan dertig jaar, liefst met ervaring, houdt van muziek) die zich tot 13 juli 25 uur per week kunnen vrijmaken, moeten zich wenden tot Lief Stuyk of Nikol Wellens, Van Everenstraat 2d. Wacht niet te lang: de sollicitatieprekken beginnen morgen.

KUL OPENT NIEUW ZWEMBAD

ZWEM, ZWEMMER, ZWEMST

Sportkot - Het nieuwe zwembad van de KU Leuven is geopend. Voor een aantal betrokkenen betekent dit het eindpunt van jarenlange actie en onderhandelingen. En inderdaad: reeds op het einde van de jaren 40 was er sprake van een nieuw zwembad. Door de jaren heen zijn de onderhandelings achterste afgesproken en kon men niet tot een consensus komen.

Twee jaar geleden werd dan eindelijk toch beslist dat de KU Leuven zijn eigen 25-meter bad zou krijgen ter vervanging van de vaak gehekelde 'roeiabak'. En het werd niet zomaar een alledaags zwembad.

Woensdag 21 maart heerste er een feeststemming in en rond het Sportkot.

En terecht: het langverwachte, gloednieuwe zwembad werd officieel geopend. Een horde academische heren in maatpak bewoog zich enigszins onwennig langs de rand van het koele water om te luisteren naar de openingstoespraken van professor Van Gerven (voorzitter van het Instituut voor Lichtmelijke Opvoeding, het ILO), UP-Pastor Dumon, rektor Dillemaans en professor Persyn (verantwoordelijke van het Aquatics-team, zie verder). Daarna volgde een demonstratie van de - in Leuven ontwikkelde - nieuwe zwemstijl (een soort schoolslag) en van de kayakers uit het keuzevak 'openluchtlevens'. Ook de 'akt' van de 'Van West boys en girls' was beslist de moeite

waard, al werkte hij soms wat op de lachspieren. Een veertigtal pensioenierden van de KU Leuven demonstreerden hun kunnen na één jaar watergenning en zweminitiatie in de roeiabak. Dit maar om te bewijzen dat het zwembad ook mogelijkheden zal bieden aan 'bijzondere groepen'.

Het nieuwe zwembad zal trouwens lang niet enkel ten dienste staan van de ILO-student. De onderzoeksseenheid 'Aquatics' van het ILO heeft reeds jaren een speciaal evaluatie-systeem ontwikkeld. In het nieuwe zwembad werd een infrastructuur ingebouwd die dit systeem optimaal kan laten functioneren. In het kort komt het hierop neer: met behulp van allerhande apparatuur kan men informatie verzamelen die erg nuttig kan zijn voor de zwemmer die zijn zwemstijl wil perfectioneren. Met een video kunnen de bewegingen van de zwemmer nauwgezet worden gevolgd en geëvalueerd. Rekening houdend met de lichaamsbouw van de persoon in kwestie kan men via een eenvoudig computerprogramma de bewegingen en training van de zwemmer bijsturen. Vroeger deden vooral buitenlandse aanvragers beroep op het evaluatie-systeem. Wetenschappelijke onderzoeksteams doorkrustten Europa in een minibus met een 'mobiel labo'. Door het nieuwe 'onderzoeksbad' kunnen buitenlandse ploegen nu te Leuven zelf wetenschappelijk geëvalueerd worden.

En tenslotte voor de individuele zwemmer die zijn sportkraak meer wil valoriseren: die zal nog eventjes op zijn honger moeten blijven zitten. Het nieuwe zwembad wordt pas vanaf 2 april opengesteld voor het publiek.

Tine Van Heesvelde

Mark Deputter over de toekomst van het Stuc

"Kunstencentra zorgen voor nieuw talent"

Het Stuc heeft zich als klein Leuvense kultuurcentrum tot nog toe moeten tevreden stellen met een beperkt budget. Met de subsidies die het krijgt van de overheid en de universiteit blijven de mogelijkheden om kunstproducties te steunen beperkt. Nochtans werkt het centrum al jaren op een bijna professionele manier en is het stilaan de studentenbeweging aan het ontgroeien. Met haar nationale uitstraling komt het Stuc dan ook in aanmerking voor een grote hap uit de subsidiekoek van 240 miljoen die minister van cultuur Dewael aan de acht receptief-productieve centra die Vlaanderen rijk is, wil besteden. De grootte van dat bedrag - dit jaar gaat het nog om 39 miljoen - kan de discussie over het nieuwe teaterdecreet opnieuw op gang brengen. Over hoe het was, hoe het is en hoe het zou moeten worden had Veto een gesprek met de teaterprogrammatrice van het Stuc, Mark Deputter.

Veto: *In de voorbije decennia is er nogal wat veranderd in het Vlaamse teater. Er ontstonden een aantal kleine gezelschappen die experimenteel gingen werken, los van de traditie van het tekstteater. Ze hadden een podium nodig om hun produkten bij het publiek te brengen, maar van overheidswege kwam er weinig steun.*

Deputter: «Er werden receptieve centra opgericht. In Leuven kwam er het Stuc, in Kortrijk de Limelight, in Gent de Vooruit. De middelen van die centra waren beperkt omdat er niet echt een subsidiebeleid was. Ik heb het gevoel dat het nu de bedoeling is van het ministerie om aan de receptieve centra een duidelijke structuur te geven, zodat ze een zekere bestaansgrond krijgen. Men wil ze, nu ze al zo'n vijftien jaar in de marge werken, opnemen in een decreet. Al die jonge mensen die zoveel betekend hebben voor het Vlaamse teater, zoals Jan Decorte en Paul Peyskens, werden nooit officieel betaald. De gezelschappen die toelagen krijgen zijn het Fakkeltheater, het gezelschap Yvonne Lex, het Echt Antwerps teater. Al degenen die ervoor gezorgd hebben dat het teaterleven zo'n boom gekend heeft, zitten dus allemaal structureel gezien in de marge. Dat is iets wat absoluut niet meer kan.»

Veto: *In het Stuc krijgen een aantal jonge kunstenaars traditioneel de kans om een productie voor te stellen. Hoe zien jullie de relatie tussen de teatermakers en de receptieve centra als de voorstellen van Dewael erdoor komen?*

Deputter: «De kunstencentra zouden ervoor moeten zorgen dat er telkens opnieuw nieuw talent kan naar boven komen waaruit dan iemand kan gekozen worden. Laat ons zeggen dat Bert Van Gorp drie of vier producties maakt en dan een aanvraag doet om een decreet-gezelschap te worden. Dan kan men de beslissing nemen om hem op zijn eigen te laten werken. Het is de bedoeling dat je

steeds meer gaan werken is met amateurs.

Deputter: «Het risico zit er in dat de centra een aantal vaste waarden zouden aannemen en zich daarmee zouden profileren, dat er geen plaats meer zou komen voor kleinere groepen. Anderzijds moet je een aantal mensen die eigenlijk niet meer in de centra thuishoren wel opnemen omdat ze geen plaats hebben in het teaterlandschap. Daarom zit Jan Decorte nog in de Beursschouwburg, waarom heeft Paul Peyskens nog geen vast inkomen om teater te maken? Die moeten ergens terecht kunnen, je kan je verantwoordelijkheid niet afschuiven als kunstencentrum. Daarenboven is het ook wel belangrijk dat een kunstencentrum niet alleen jonge producties maakt, maar ook kwaliteitswerk. Het Shafflyteater heeft er onder geleiden dat ze te veel jong werk brachten. Na een tijd komt er niemand meer kijken omdat het allemaal experimenteel en nieuw werk is. Ook voor de jonge kunstenaars zelf is het heel interessant om zich tegen iets te kunnen afzetten, om niet naast twintig andere beginners te moeten werken.»

Veto: *Vandaar ook dat jullie benadrukken dat er een vaste kern is die de artistieke leiding heeft en die ook meer financiële zekerheid krijgt, zodanig dat ze kunnen blijven en een vertrekbasis kunnen vormen voor jonge mensen.*

Deputter: «Tot nu toe was er een projectenpot. Het ministerie kreeg zeventig aanvragen, maar daar weet niemand waar het over gaat. Het is ook hun werk niet, ze kunnen niet elke avond naar een nieuwe voorstelling gaan kijken, ze hebben daar geen tijd voor. Dus was het de bedoeling om die projectenpot af te schaffen en het werk te delegeren naar mensen die ermee bezig zijn, wiens beroep het is om al die jonge dingen te gaan zien en te beoordelen. Nu is dat ook wel een strijdpunt omdat het risico groot is dat, als de verantwoordelijkheid naar de centra gaat, er een soort maffia kan ontstaan van zes, zeven mensen die elkaar kennen en die heel veel macht krijgen, waar iedereen langs moet om geld te krijgen. Dus zou het beter zijn als er, zoals in Nederland, naast de centra een soort van uitweg zou bestaan voor groepen die niet in de centra terecht kunnen.»

Veto: *In het decreetontwerp van Dewael wordt voorgesteld om maximum een derde van de middelen aan te wenden voor de personeelsomkadering. De rest is*

bestemd voor de realisatie van producties. Kunnen jullie daarmee akkoord gaan?

Deputter: «Ik vind het een beetje veelemd omdat het weer gaat om zo'n cijfernorm. Het is veel beter om na vier jaar een controle uit te oefenen op de centra. Dan kunnen ze je schrappen als ze met een Mercedes rondrijden. Om alles fatsoenlijk te kunnen uitbouwen, hebben wij zo'n 15 miljoen nodig voor onze omkadering. Dat betekent dat we zo'n 45 miljoen subsidies zouden moeten krijgen. Andere kunstcentra hebben minder of meer nodig voor hun omkadering. Dat hangt van allerlei dingen af.»

Klassiek

Veto: *In het voorstel van de raad van advies voor toneelkunst (RAT) staat dat jullie vier miljoen krijgen, Limelight zou er drieënhalf krijgen, Nieuwpoort krijgt er zes. Hoe staan jullie tegenover de raad?*

Deputter: «De raad van advies is tegen één decreet voor alle podiumkunsten omdat er in die raad heel wat mensen zitten die uit het tekstteater komen. Met een podiumkunstdecreet zouden ze ruimte moeten afstaan aan De Keersmaeker, Jan Fabre en Wim Vandekeybus. Dan komt er een concurrent voor het vakje dat ze zich toegeëigend hebben. Het is een zeer conservatief orgaan. De mensen die erin zitten spreken voor hun eigen winkel. Je ziet de subsidies van het MMT, het Raamtheater en de Internationale Nieuwe Scène allemaal omhoog gaan.»

«Het is een moeilijk probleem omdat je voor de samenstelling van de raad moet kiezen tussen mensen die er niets mee te maken hebben en er ook niets van afweten en mensen uit het vak die bevooroordeeld zijn. De enige oplossing is dat het ministerie van cultuur een subsidie zou vrijmaken voor een raad van de kunst en daar dan mensen voor aanneemt. De raad van advies houdt ook geen rekening met de filmcentra. Dat is tevens een van de redenen waarom ze in ruzie liggen met het kabinet. In de kunstencentra zou de film zeker aan bod kunnen komen.»

Veto: *Jullie merken ook op dat geen enkel centrum beroep kan doen op tussenkomst in de kosten voor verbouwingen, aangezien in het decreetvoorstel van Dewael gesteld wordt dat de centra eigenaar moeten zijn van het pand dat ze betrekken.*

Deputter: «Ik snap het wel dat hij dat schrijft. Een verhuurer kan natuurlijk altijd na vijf jaar zeggen dat hij het pand zelf nodig heeft, terwijl de staat dan voor tachtig procent is tussengekomen voor verbouwingkosten. Je moet daar dus wel een bevestiging inbouwen. Het is een probleem en ik zie daar ook niet zo direct een oplossing voor, tenzij in die infrastructuurkosten ook de aankoopkosten zouden gerekend worden en die ook voor tachtig procent zouden gesubsidieerd worden. Dan mag hij zijn budgetten nog eens een stuk hoger stellen. Als wij het Arenberginstituut zouden willen kopen...»

Koen Hendrickx
Paul Demets

DE MENINGEN OVER SUBSIDIES EEN KULTUURANBOD VOOR DEMOKRATISCHE PRIJZEN

Van Evenstraat - Momenteel wordt het Stuc nog beheerd door Kultuurraad, maar daarin lijkt de komende jaren verandering te zullen komen. Als de voorstellen van minister Dewael om de subsidies aan de receptief-productieve centra fors te doen stijgen erdoor komen, wordt het Stuc immers een 'onafhankelijk' kunstencentrum. Dat nieuws zou zeker niet als een bom inslaan. Reeds lang wordt gezegd dat het Stuc veel te professioneel geworden is om nog door studenten beheerd te worden. Volgens Mark Deputter van het Stuc is er nu al een soort scheiding tussen Kultuurraad en het Stuc. Op de Algemene Vergadering zitten volgens hem studenten "die pas op het einde van het jaar weten waar het over gaat". Hij voegt eraan toe dat "de eigenlijke beslissingen nu al genomen worden door de directie van het Stuc". Vanuit het Stuc werden er dan ook al enkele 'signalen' over een mogelijke splitsing naar de universiteit gestuurd. Tot een scheiding is het echter nooit gekomen. Het Stuc bleef afhankelijk van Kultuurraad en van subsidies van de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS). Momenteel overtreffen de toelagen van de RvS die van de Vlaamse Gemeenschap. Nu Dewael echter van plan is om de overheids-subsidies aan de receptief-productieve centra te verzesvoudigen lijkt een scheiding mogelijk te worden.

Vanuit de studentenbeweging zijn er weinig problemen over een mogelijke splitsing te verwachten. Voor Isabelle Rossaert, voorzitter van Kultuurraad, zou ze het gevolg zijn van een "logische evolutie". Het zou volgens haar "dom zijn om als studentengemeenschap het kunstencentrum klein te willen houden". De gevolgen van een subsidiestijging vanwege de overheid zijn voor haar duidelijk: "het Stuc aanvaardt een taak van de Vlaamse Gemeenschap en moet zich dan ook kunnen losmaken van de unie". Mark Deputter ziet dan wel een duidelijke taakwijziging tot stand komen: "de verantwoordelijkheid van een kunstencentrum tegenover het teaterlandschap wordt veel groter, vanuit het ministerie zal ook een scheiding geëist worden".

Met de mogelijke komst van een 'onafhankelijk' kunstencentrum zouden een aantal studentvriendelijke aspecten van het huidige Stuc wel eens kunnen verdwijnen. De democratische prijzen, de samenwerking met de kringen en de ter beschikking stelling van infrastructuur zijn immers niet meteen verzoenbaar met het idee om van het Stuc een "teaterbedrijf" te maken. Zowel vanuit het Stuc als vanuit Kultuurraad maakt men zich daaromtrent echter weinig zorgen. Mark Deputter beweert dat het Stuc "er helemaal niet op uit is om zich los te trekken van de studentenwereld en de universiteit". Hij wilt echter wel verdere subsidies van de RvS "omdat het Stuc aan de studenten voor democratische prijzen een cultuuraanbod geeft". Veel lijkt dus af te hangen van wat de universiteit wil doen. Als het Stuc binnen een aantal jaren meer subsidies krijgt van de overheid en minder van de universiteit, kunnen we onze kaartjes van minder dan tweehonderd frank waarschijnlijk vergeten. Isabelle Rossaert verwacht echter weinig problemen. "Ik denk dat de situatie fundamenteel niet zou veranderen. De doelstellingen van het Stuc zullen niet veranderen omdat het onafhankelijk wordt". En nog: "Al die dingen zoals lage inkomtprijzen en de samenwerking met kringen en studenten zullen niet verdwijnen. Je kan de studentengemeenschap niet ontkenen."

Tot een structurele breuk met de studenten lijkt het wel nooit te zullen komen. Isabelle Rossaert denkt dat "alles bijna hetzelfde zal blijven", maar dat "het Stuc niet meer zo afhankelijk zal zijn van Loko". Konkreet zou Mark Deputter willen "dat het Stuc een aparte vzw wordt en dat die een met de Alma vergelijkbaar statuut krijgt, dat er subsidies komen van het ministerie voor de werking, en een subsidie van de universiteit voor de infrastructuur". Met dat laatste bedoelt hij het Arenberginstituut in de Naamsestraat, waarop het Stuc reeds jaren geleden een oogje laten vallen heeft. De plannen met dat gebouw dateren van jaren geleden, toen men vanuit de studentenbeweging werkte aan modellen om het Stuc onafhankelijk te maken. Er zou een universitair centrum komen in het Arenberginstituut, waarvan het Stuc een deel zou uitmaken. Als er van de subsidies die Dewael aan het Stuc wil toekennen ooit iets terecht komt, kan er volgens Mark Deputter "een fantastisch cultureel centrum waar geen enkele universiteit tegenop kan" in het Arenberginstituut komen. (KH)

LJF - Knippen, mekaar aftasten of alleen maar kijken: Louis Ziegler zou het een onderzoek naar het lichaam noemen. In eerste instantie is het doodgewoon een grappige dansvoorstelling die laat zien hoe het masjantie van de motoriek in mekaar steekt. Wat er nog meer achter steekt verklappen wij u nog niet. Eerst gaan kijken naar "Nu et Cru" komende donderdag en vrijdag om 20.30 u in de Vlamingenstraat, en dan volgende week Veto lezen.

Al te zware beïnvloeding Hoe goed kent Spillebeen Fuentes?

Toen in 1982 'Aeneas, of de levensreis van een man' van Willy Spillebeen verscheen, was de Zuid Amerikaanse roman 'La muerte de Artemio Cruz' al lang op de markt, en was zijn auteur Carlos Fuentes over de hele wereld bekend. Het naast elkaar stellen van deze twee werken kan op het eerste gezicht onverwacht overkomen. Tot voor kort riep de naam van Spillebeen niet noodzakelijk die van Fuentes bij ons op. Nu zijn ze echter onherroepelijk met elkaar verbonden.

Naar aanleiding van een lezing door Willy Spillebeen over dit boek, zijn wij, samen met een collega (V. Lagae) tot een interessante vondst gekomen: 'De levensreis van een man' leek de Vlaamse tegenhanger te zijn van het boek van Fuentes. We zijn dus vol verwachtingen naar de lezing gaan luisteren. Deze was voor een groot deel een opsomming van de klassieke literatuur die Spillebeen had geïnspireerd. Over Fuentes werd gezegd. Op onze herhaalde vragen antwoordde Spillebeen dat hij het boek in de jaren zeventig wel gelezen had, maar hij wees onmiddellijk een bewust gebruik van de Spaanse tekst af.

Onlangs zijn er trouwens discussies gevoerd omtrent Spillebeens publikaties van vertalingen van Spaanse schrijvers (zoals Garcia Lorca). Verschillende hispanisten hebben kunnen bewijzen dat Spillebeen de al bestaande Franse en Engelse vertalingen van Lorca had gebruikt, en zelfs de fouten ervan had overgenomen. Hier mogen we dus reeds Spillebeens akkuratesse in twijfel trekken.

Elke lezer enigszins vertrouwd met 'La muerte de Artemio Cruz' hoeft het Vlaamse boek zelfs niet open te slaan om het opvallende parallelisme tussen de twee romans te merken. De samenvatting op de kaft kondigt het verhaal aan van Aeneas die, op zijn sterfbed, de laatste twaalf uren van zijn leven doorgaat. In gedachten reconstrueert hij zijn hele leven.

Hierbij maakt Spillebeen, evenals Fuentes, gebruik van verschillende vertelperspektieven: de 'ik' is de laatste geest van de stervende persoon, de 'jij' is de onderbewuste Aeneas/Cruz die een

soort levensbalans opmaakt en de 'hij' is het personage uit het verleden, dat al de gebeurtenissen meegemaakt heeft. De drie personen worden verder respectievelijk gekoppeld aan de Onvoltooid Tegenwoordige Tijd, de Voltwoordige Tegenwoordige Tijd (of Onvoltooid Tegenwoordige Tijd) en de Onvoltooid Verleden Tijd.

Het ligt niet in onze bedoeling een exhaustieve studie te brengen van de aard en de hoeveelheid overeenkomsten tussen de twee werken. Toch willen we stellen, aan de hand van een paar illustraties, dat de gelijknissen zowel structureel als tematisch zijn. Ze zijn niet alleen op makro-nivo te bespeuren, maar komen ook tot in de kleinste gedeeltes voor, zodat gewone 'intertekstualiteit' (aldus Spillebeen) een te milde term zou zijn om dit verschijnsel te beschrijven.

Men zegt dikwijls dat het boek van Spillebeen is opgebouwd rond het thematische conflict macht-liefde. Zijn hele leven lang moet Aeneas kiezen tussen plicht of liefde. Het hoogtepunt van het conflict is als hij (onder druk van zijn vader) zijn geliefde Dido moet achterlaten, om een nieuw Troje op te bouwen. Elke keuze die hij maakt, geeft hem het gevoel dat hij gefaald heeft. Op zijn sterfbed komt hij dan ook tot de konklusie dat zijn hele leven een mislukking is, en dat hij voortdurend de verkeerde keuze heeft gemaakt.

Artemio Cruz maakt in de loop van zijn bewogen leven ook een aantal keuzes: om te kunnen overleven vlucht hij tijdens de Mexikaanse revolutie en laat hij een stervende strijdgenoot achter. Eens gevangen kan hij slechts dankzij een list aan een gewisse dood ontsnappen. De twee soldaten die met hem gevangenen werden, worden echter wel doodgeschoten. Hij trouwt later met de zus van Gonzalo Bernal, een van de twee soldaten.

Zowel Artemio Cruz als Aeneas zijn er zich van bewust dat hun leven één grote dilemma is geweest, waarbij ze steeds tussen twee uitersten hebben moeten kiezen: "Je weet dat elk uiterste ook zijn tegenstelling bevat: wreedheid-tederheid, moed-lafheid, leven-dood. Je weet dit op de ene of de andere wijze onbewust, eenvoudig door te zijn wie je bent en waar je bent en de manier waarop je hebt geleefd, en daardoor kun

je nooit zijn als zij die dat niet weten" (Fuentes: p. 31); "Mijn leven bestaat uit moed en lafheid, verstand en lafheid, haat en liefde, doodslag, verdriet en wat nog allemaal, wat nog, ik raak er niet wijs uit, uit mijn leven" (Spillebeen: p. 79).

Deze konstante mislukkingen om ooit een van de beide mogelijkheden te benutten die hen voor een keuze plaatsen, geeft aanleiding tot een gevoel van *gespletenheid*. Dat keert telkens terug bij de twee protagonisten. Gelijkaardige uitspraken in dit verband zijn legio. Terwijl dit voor Fuentes door het spiegelmotief uitgewerkt wordt, maakt Spillebeen hier gebruik van het dubbelgangersmotief - dat laatste komt ook op een meer sporadische wijze voor bij Fuentes.

Deze gespletenheid brengt de twee (anti-?) helden in een situatie van vervreemding tegenover zichzelf en de anderen, waarbij ze niet meer weten wie ze zijn of zijn geweest. Dit evolueert trouwens tot een klimaks op de voorlaatste bladzijde (in beide boeken) waar de verwarving tussen ik/jie/hij een hoogtepunt bereikt. De gelijknissen tussen de twee volgende zinnen zijn merkwaardig: "Ik weet niet... weet niet... of ik bij hen of jij... of dat ik alle drie ben... jij... ik draag jou in je mee en je zult met mij sterven... God... Hij... ik draag hem in me mee en hij zal met mij sterven... de drie... die spraken... ik... ik zal hem in mijn hart meedragen en hij zal met me sterven... alleen..." (Fuentes: p. 299) - "ik of ben jij, of hij, of die andere, ik weet het niet, ik weet niet wie ik ben, wie jij bent, wie hij... Hij, Aeneas, hij de legende, de leugens... ik weet dat ze in de maak is, zijn, waren, zullen zijn..." (Spillebeen: p. 253).

Slechts één keer in hun leven hebben ze dat gevoel van vervreemding niet gehad: toen ze bij de vrouw waren die ze boven alles hebben liefgehadt (Dido in het geval van Aeneas en Regina bij Cruz). Weliswaar hebben ze geprobeerd hun leven zinnig te maken, hebben ze ernaar verlangd het "uiteinde te zoeken van de deur (hen) afgebroken draad" (Fuentes: p. 230). Aeneas en Cruz hebben ooit hun *zoon*, die ze enorm liefhadden, gezien als een herhaling van hun eigen jeugd. Ze hebben immers hun levensverlangens om hem geprojecteerd, maar in beide gevallen is hij te vroeg gestorven - waarbij het niet zeker is of de

ZUIVERE KOFFIE - 11.11.11 en Oxfam-Wereldwinkel Leuven hebben al een tijdje hun krachten gebundeld om de KUL te overhalen haar koffie voortaan af te nemen van Oxfam-Wereldwinkel. Met deze actie willen ze aandacht vragen voor de onrechtvaardige grondstoffenprijzen waar vooral de Derde Wereld het slachtoffer van is. Derde Wereld-koffie is iets duurder dan 'gewone' (zo'n tien centiem per kopje), maar daar staat tegenover dat de producenten meer geld voor hun waar krijgen.

De eerste bestellingen worden één week voor de Paasvakantie verwacht. 11.11.11 vraagt van elke fakulteit vrijwiligers voor de sensibiliseringscampagne en de eerste levering. Voor de geïnteresseerden gaat er dinsdag 3 april om 20.00 u een vergadering door in het Stuc.

vader hieraan al dan niet gedeeltelijk schuld heeft.

In dit verband moet trouwens opgemerkt worden, dat Spillebeen zeer eens gebruik maakt van een al door Fuentes gehanteerde techniek om zijn tematiek te illustreren. We hebben het over het invoeren van een *leitmotiv*, dat verband veel op dat van de Zuid Amerikaanse schrijver lijkt. De ijende Aeneas zegt herhaaldelijk: "We hebben afscheid genomen bij de rivier" (waarbij hij naar het laatste gesprek met zijn zoon verwijst), terwijl Cruz voortdurend zegt: "We zijn te paard de rivier overgestoken" (hier wijst de "we" ook op Cruz en zijn zoon). De plaats die de zoon in het leven van zijn vader ingenomen heeft en het gevoel nooit een zuivere, bevredigende relatie gehad te hebben, verklaren het gebruik van dit leitmotiv. Dit komt over als een zelfverwijt, en versterkt het mislukkingseffect nog ekstra.

Om die redenen is de stervende Aeneas/Cruz nog niet met zichzelf in het reine gekomen, en voelt hij dat hij verder moet leven om zijn bestaan zinvol te maken en af te ronden: "Ik heb nog dingen te doen" (Fuentes: p. 157); "wil weer spreken... doorgaan met het leven waar het ander heeft afgesloten... opnieuw geboren worden... teruggaan en opnieuw beginnen... herleven... opnieuw beslissen..." (Fuentes, p. 259); "Ik wil

niet doodgaan, verdomd, ik wil nog lang niet doodgaan. Er is nog zoveel te doen" (Spillebeen, p. 189).

Deze wens om opnieuw te beslissen, om opnieuw te beginnen, valt dus samen met een terugkeer naar de kindertijd en zelfs de geboorte van het hoofdpersonage. Het structurele parallelisme is opvallend. In de laatste pagina's wordt de kindertijd van Aeneas en Cruz opnieuw verteld: de tijd waarop alles in feite begon, en de twee boeken eindigen met een herleving van de geboorte van de kleine Aeneas/Cruz: "... vandaag, nu de dood identiek is met het begin en het einde en tussen die twee ondanks alles nog altijd de draad van de vrijheid is gespannen" (Fuentes, p. 267); "ik weet dat in mijn einde mijn aanvang al lag, ligt, zal liggen, hier of elders, om het even waar of hoe of wanneer of waarom" (Spillebeen, p. 12).

Terwijl Spillebeens roman een optimistisch einde heeft - Aeneas duidt Silvius, de geliefde van zijn dochter, als zijn opvolger die het nieuwe Troje verder zal bouwen - wordt het Zuid Amerikaanse boek niet afgesloten met een gelijkaardige symbolische dood van Artemio Cruz, die geeft trouwens aan de roman een scherpe kritische toon tegenover de toenmalige maatschappij.

Annick Capelle

Eksamens

4 vervolg van p.1

van eksamenprejudicium over het jaar aanvaard wordt, wat neerkomt op een verzware van de studiedruk. En daar is Kringraad altijd al tegen geweest.

Een aantal belangrijke artikelen zijn om verschillende redenen nog niet definitief aangenomen. Zo hebben de studentenvertegenwoordigers van Akademische Raad er op aangedrongen voor aanwezigheid bij beraadslagingen van de examencommissie een kworumvereenste van de helft plus één in te voeren. Ook de Raad van State eist zo'n kworum, maar de profen hebben het voorstel teruggevoerd naar de werkgroep die het examenreglement voorbereidt. Ze zouden graag zien dat het reglement niets vermeldt over een aanwezigheidsvereiste. De studenten zullen dan minder gauw op het idee komen om die reden een procedure tegen de KUL te beginnen.

Om de Raad van State tevreden te stellen, wordt er door de profen dan ook ijverig gezocht naar omwegen om enerzijds te voldoen aan het vereiste kworum en tegelijk de huidige situatie ongewijzigd te laten. Zo is er zelfs voorgesteld om toe te laten bij volmacht te stemmen, maar dat voorstel is gelukkig snel ingetrokken. Dan maar geprobeerd het aantal stemgerechtigden uit te breiden. Als assistenten ook stemrecht krijgen, zou het kworum gemakkelijker bereikt worden. Een ander voorstel bestaat erin

om de 'wettig verhinderden' uit het kworum te halen. Het is dus verre van zeker of het kworumvereenste, die toch essentieel is voor een behoorlijke delibere, er zal komen.

Een ander belangrijk knelpunt is de wijziging van de formule van het tesaar. In het huidige systeem komt het nog voor - tegen het reglement in - dat laatstejaarsstudenten hun eksamens afleveren in juni en hun tesis afleveren in september. Als de tesis dan nog niet af is, zit de student met een tesaar opgezaaid, wat gelijkgesteld kan worden met een jaar bissen. In feite komt het huidige systeem neer op een spreiding van de eksamens. Dat kan wel aantrekkelijk lijken voor wie tijdens het akademiejaar niet veel aan zijn tesis wil doen, maar het leidt wel degelijk tot een verzware van de studiedruk. De tesaissen dreigen er alleen maar zwaarder op te worden, omdat de promotoren er geen rekening meer mee moeten houden dat je nog wel wat anders te doen hebt dan aan je tesis te werken.

Die praktijk wordt nu onmogelijk gemaakt. Wie zijn tesis niet op tijd af heeft, voldoet niet aan de voorwaarden om eksamens af te leggen. In de meeste fakulteiten is dat systeem al ingevoerd. Sommige fakulteiten hebben om uitstel gevraagd. Dilemma's heeft daarop geantwoord dat die fakulteiten al twee jaar hebben gekregen om overgangsmaatregelen uit te voeren en in die tijd niets hebben gedaan. Maar omdat het hier om een ingrijpende maatregel gaat, is ook dit voorstel teruggevoerd naar de Kommissie

sie Eksamenreglement.

Waar ook veel om te doen is, tenslotte, is de regeling van vrijstellingen voor Erasmusstudenten. Om het aantal studenten dat een deel van september-zittijd in het buitenland moet doorbrengen beperkt te houden, werd voorgesteld om een vrijstelling te verlenen voor de vakken die in het buitenland afgelegd zijn en waar men een tien op behaald heeft. Het voorstel werd op hevige kritiek onthaald, omdat velen er terecht een discriminerende in zien van de studenten die 'thuis' blijven. Het is echter onduidelijk waarom het dan teruggestuurd is naar de Kommissie: het al of niet discrimineren is immers een pure beleidsbeslissing, waar niet veel aan bestudeerd moet worden. Kringraad stelt voor dat de studenten die gebied zijn voor vakken die ze in het buitenland afgelegd hebben hun eksamen per briefwisseling afleggen. Een andere mogelijkheid zou zijn dat de fakulteit in het begin van het jaar ekwivalente vakken voor elk 'buitenlands' vak gaat zoeken. De niet-geslaagde student kan dan in de tweede zittijd het ekwivalente vak afleggen. Als hij dan vanuit het buitenland komt met de zekerheid van een zware buis, weet hij tenminste meteen voor welk vak hij notities kan beginnen bedenken.

Luc Janssens

Jura Falconis organiseert woensdag een kongres over recht op onderwijs en de rechten van de student. Zie onze voortreffelijke agenda.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1. Straaldiertjes 2. Syntetische rubber 3. Lichaamsdeel - billen 4. Scheiding van een samengesteld woord 5. Lichtbron - paradijs 6. Familied - deeltelen 7. Krachtig handelend 8. Schuine of scherpe kant - maanstand - prijze 9. Naast, in contact met 10. Een zekere - maakt een lichte groef.

Vertikaal - 1. Hulpvergelijking 2. Zangstem - ongescheiden elkan der opvolgend 3. Werp spel - landbouw werktuig 4. Chemische verbinding met een verschil in structuur 5. Marterachtig roofdier - plaats in Limburg 6. Vlaams dorpie - gevlochten mandje (Indisch) 7. Dinge naar - water in Antwerpen 8. Plaids 9. Olm - emeritus 10. Werkplaats bij de spoorwegen.

'Onze ekonomie kreëert schaarste en honger'

Schaf de ontwikkelingshulp maar af, dat is één van de vele controversiële uitspraken waarmee de Nederlandse filosoof Hans Achterhuis furore maakte. Zijn weinig lovende opvattingen over de ontwikkelingshulp kaderen in een bredere filosofische analyse van ons maatschappelijke bestel. Daarmee is Achterhuis al een kleine tien jaar bezig. In '80 lanceerde hij de stelling dat de Westerse welzijnsmaatschappij de mensen ongelukkiger maakt dan voorheen. In zijn recentste boek ('Het Rijk van de Schaarste', 1988) breidt Achterhuis de idee over het kontraproduktief karakter van de welzijnsmaatschappij uit tot alles wat geproduceerd wordt. Hoe meer er geproduceerd wordt, hoe afgunstiger de mensen worden. Onze maatschappij kreëert schaarste.

Achterhuis brengt zijn ideeën over de gebreken van onze maatschappij naar voor aan de hand van een wandeling doorheen de geschiedenis van de filosofie. Zoals het een goed filosoof betaamt, besteedt hij dus meer aandacht aan de ideeën dan aan de feitelijke geschiedenis. Hobbes draagt daarbij zijn grote voorliefde weg. In zijn inleiding citeert hij Hannah Arendt: 'Er is nauwelijks één burgerlijke norm die door de ongeëvenaarde kracht van Hobbes' logika al niet is voorzien.' Vooral Hobbes' revolutionaire opvatting over de gelijkheid van alle mensen inspireerde hem.

In de Middeleeuwen en de Oudheid bestond er een hiërarchische maatschappij. Wie deze maatschappijen met een moderne bril op beoordeelt, vergriipt zich al gauw aan ongefundeerde negatieve oordelen. Binnen de grenzen van de eigen sociale groep kon iedereen zich ontplooien, ook al lag de functie van die groep vast binnen het hiërarchisch geheel. De moderne maatschappij wil veeleer eenzelfde maatschappelijke norm aan iedereen opleggen en leidt aldus tot de totale macht van die ene norm. Iedereen wordt dan ook gemeten aan hetzelfde voorbeeld. De norm bepaalt wat normaal en abnormaal is. Zonder dergelijke absolute norm zou een maatschappij van gelijke individuen uitmonden in een oorlog van allen tegen allen.

Leviathan

Als iedereen gelijk is, kan men ook gelijke hoop koesteren. "Daarom worden mensen elkaars vijanden als zij dezelfde zaak begeren, waarvan zij niet beiden verrijkt kunnen genieten. Steeds kan de mens verwachten dat zodra hij plant, zaait, bouwt of een gunstig gelegen plek in bezit neemt, er anderen zullen komen om hem niet alleen te beroven van de vruchten van zijn arbeid, maar ook van zijn leven of vrijheid. Als mensen niet door een gemeenschappelijke macht die boven hen staat in toom worden gehouden, verkeren zij dus in een toestand die we oorlog noemen." Om deze oorlog te vermijden staat iedere mens zijn aanspraken af aan een soevereine macht, de Leviathan, het bijbelse monster waarmee Hobbes de staat aanschouwelijk maakt. Hobbes blijkt de basisprincipes van deze mechanismen driehonderd jaar geleden al blootgelegd te hebben.

Onze maatschappij is op macht gebaseerd. Hoe deze macht in onze maatschappij tot uiting komt, vormt een andere theoretische peiler van Achterhuis' opvatting over de schaarste. De macht is eigenlijk het principe van de verdeling van de rijkdom in onze maatschappij. Alles wat ik te pakken krijg, gaat ten koste van een ander. Macht is bijgevolg een relationeel begrip. Het is niet zozeer het bezit van iets, maar veeleer macht over anderen. Ik heb niet meer macht omdat ik genoeg geld heb om eten te kopen, maar omdat ik meer kan kopen dan de andere, en ten koste van de andere. Wat ik koop, is onherroepelijk verloren voor de andere. Hij heeft tekort. "De Leviathan is fundamenteel het rijk van de schaarste."

Wie dacht dat het zomaar om wat gratuite gedachtenspulletjes te doen was bij Achterhuis, heeft het mis. Aan zijn theoretische analyse

koppelt hij ook enige overwegingen over de inefficiëntie van de huidige gezondheidszorg. En ook de oorzaken van het hongerprobleem begrijpt Achterhuis vanuit zijn schaarste-theorie. De hongersnood ligt Achterhuis overigens nauw aan het hart. Het is het 'grootste schandaal van het eind van de twintigste eeuw'. Juist daarom trekt hij stevig van leer tegen de Westerse theoretici die met hun groeihoertheit een oplossing voor het probleem pretenderen te hebben. Wie hun ideeën in praktijk omzet, kreëert honger.

Je moet maar naar de kolonisatieperiode te kijken om je daar van te overtuigen. Zo was de invoering van de hutbelasting door de Duits-Oost-Afrika-maatschappij een staaltje van creatie van schaarste. Aangezien er vóór de kolonisatie ruimschoots voldoende voedsel geproduceerd werd voor en door de Afrikanen zelf, viel het Duitse kolonisten niet mee de autochtone bevolking op hun katoenplantages te doen werken. In de prille kolonisatieperiode werd de autochtone bevolking gewoon als slaven gedwongen te werken op de plantages. Later werden subtielere onderdrukkingssystemen ingevoerd: de Westerse loon- en geld-economie. Om de Afrikaanse bevolking te verplichten zich in deze loon- en geld-economie te integreren voerde men een belasting op hutten in. Voor het betalen van deze belasting moesten de Afrikanen geld verwerven, iets wat ze in hun gift-economie niet konden. Zo werden ze gedwongen in loondienst te gaan op de blanke katoenplantages. Ondertussen werd de eigen voedselproductie verwaarloosd.

Ook heel wat van de ontwikkelingshulp lijdt aan hetzelfde leed. Het 'Participant Trading Program', een Amerikaans ontwikkelingsprogramma voor de opleiding van jonge intellectuelen uit de derde wereld, 'leert de jongeren veeleer Amerikaans te denken, de waarden van onze samenleving te beleven'. Alsof de derde wereldbevolking zelf niet in staat zou zijn om haar problemen op te lossen. In Ethiopië werd er vroeger bijvoorbeeld als verzekering tegen plagen driemaal zoveel geproduceerd als strikt nodig. Overschotten werden opgespaard. Om deze spaarzaamheid te verzekeren, bestond er een regel dat enkel producten die drie jaar in de voorraadschuren hebben gelegen, gekonsumeerd worden. In Ethiopië was geen schaarste. Een Frans koloniaal inspecteur merkte reeds in 1932, tijdens een missie naar het door honger getroffen Opper-Volta (het huidige Burkina Faso), op dat: 'een politiek die prioriteit heeft gegeven aan industriële producten, samen blijkt te gaan met een toename in de frekwentie van voedseltekorten.'

Zelfs nu nog is onze houding tegenover de

ontwikkelingslanden nefast. Het 'Food for Peace' programma (vanaf WO 2) van de VS maakt veel duidelijk. Tarwe-overschotten van de Amerikaanse agro-industrie, waar men niets meer kon mee doen, werden naar de arme negertjes gestuurd. In Nigeria, dat in de jaren zestig op voedselgebied nagenoeg zelfvoorzienend was en zelfs veel landbouwproducten exporteerde, raakte de bevolking op enkele jaren tijd verslaafd aan wit brood. Deze ommezwaai in het voedselpakket van de bevolking kon niet gecompenseerd worden door eigen productie om de massale invoer van tarwe te financieren. Het gevolg is een bekend verhaal: leningen, schuldenbergen en een totale afhankelijkheid van het land van ons Westers systeem. Toen de invoer van tarwe te duur werd, staakte Nigeria deze import, wat de honger alleen nog verergerde.

Nieuw is Achterhuis' analyse van de oorzaken van dit systeem. Hij legt deze niet zozeer bij het eigenbelang van de Westerse multinationals, maar bij de 'mimetische begeerte', het onherroepelijke verlangen om het Westen als grote voorbeeld te volgen. Daarmee wordt de band

met de filosofische reflecties gelegd. In verband met deze problematiek citeert Achterhuis geregeld de voedselkundige Susan Georges. Zij acht 'psychologische veranderingen' van het grootste belang voor de arme landen. Zij moeten het moderniseringsyndroom, dat ervan uitgaat dat 'west best is', afwerpen. Zelfs de voedselhulp die het westen met de beste bedoelingen verstrekt, blijkt meer kwaad dan goed te doen. Volgens de regels van de

Afrikaanse ekonomie wordt aan de gever van grote giften een enorm prestige toegekend. Hij gaat als na te volgen model functioneren en de eigen gebruiken verdwijnen. De nieuwe regels zijn de basis van het onderscheid tussen een op traditionele vormen van wederkerigheid gebaseerde gift-ekonomie en de Westerse, op schaarste gebaseerde ekonomie. Vanuit de meest humanitaire motieven zorgen de hulpverleningsorganisaties voor een massale 'etnocide' en 'ekonomicide' in de derde wereld.

Van de zijde van de ontwikkelingssamenwerking wordt hierop gereageerd door te stellen dat het onze taak is de mensen in de derde wereld een vergroting van de keuzemogelijkheden aan te bieden, zonder onze eigen voorkeur op te dringen. Maar zelfs deze 'hulp tot zelfhulp' blijkt in de praktijk tot afhankelijkheid en imitatie te leiden. In de Sahel proberen ontwikkelingswerkers de bevolking ervan te overtuigen dat de traditionele voedselproducten meestal meer voedingswaarde hebben dan het westers wit brood. Door de westerse gemeenschappen in de Sahel wordt er, net als de eigen elites, wel brood gegeten. Is het dan te verbazen dat de broodcultuur in de Sahel onder de bevolking toeneemt?

Achterhuis pleit onomwonden voor het afschaffen van de ontwikkelingshulp, omdat die enkel nog meer honger en schaarste in de derde wereld kreëert. Hij vreest dat de weerstand tegen dit voorstel erg diep ligt: "De fundamentele van ons wereldbeeld dat op schaarste berust, zouden aan het wankelen worden gebracht als via de hulp de superioriteit ervan niet meer verspreid zou kunnen worden." Het is echter weinig waarschijnlijk dat het afschaffen van de ontwikkelingshulp een einde zal maken aan de import van de westerse schaarste-ekonomie in de derde wereld. Daarvoor zijn de belangen van de Westerse multinationals in de derde wereld te groot. De Filippijnse vakbonden eisen deze multinationals om het meest mogelijk hun land te verlaten, omdat ze de problemen alleen maar vergroten. Maar deze multinationals maken helemaal geen aanstalten om daarmee te beginnen. En dat heeft minder te maken met de 'mimetische begeerte' van de derde wereldbevolking, dan met eigenbelang.

Bart Capéau
Kurt Sannen

Hans Achterhuis zal op woensdagavond 28 maart om 20.00 u in AV samen met B.J. De Clercq een debat inleiden over politieke partijen tussen Mieke Vogels (Agalev), Frank Vandebroek (SP) en Luc Martens (CVP).

VDB EN ONTWIKKELINGSHULP

GEEFT DIE NEGER KES
EEN BEETKE KOMPOT...
EEN ZWARTE PENS
HEBBEN ZE AL

